

IZVAJANJE DIREKTIVA SVETA 2003/48/ES

Pojasnilo DURS, št. 42150-5958/2011-1, 7. 12. 2011

Direktiva Sveta 2003/48/ES z dne 3. junija 2003 o obdavčitvi dohodka od prihrankov v obliki plačil obresti, UL L 157/2003 je v slovenski pravni red prenesena v 10. podpoglavje 1. poglavja petega dela Zakona o davčnem postopku – ZDavP-2 (Uradni list RS, št. 13/11-UPB4), ki ureja dajanje podatkov o dohodku od prihrankov v obliki plačil obresti.

V zvezi z izvajanjem navedenega podpoglavja, predvsem glede poročanja o dohodkih od prihrankov v obliki plačil obresti po Pravilniku o obliki in načinu dostave podatkov o dohodku od prihrankov v obliki plačil obresti (Uradni list RS, št. 114/09, 103/10; v nadaljevanju: Pravilnik) so se pojavila določena vprašanja, na katera v nadaljevanju odgovarjamo..

1. Ali se po Pravilniku poročajo obresti za koledarsko leto, ali obresti natečene do dneva poročanja, ali obresti dejansko dane na razpolago?

Po Pravilniku se poroča o dohodku od prihrankov v obliki plačil obresti, ki je bil pridobljen ali dosežen v davčnem letu, v katerem je prejet. Šteje se, da je dohodek prejet, ko je izplačan fizični osebi ali je kako drugače dan na razpolago fizični osebi.

Četrty odstavek 350. člena (podatki, ki jih plačilni zastopniki dajejo davčnemu organu) ZDavP-2 določa, da mora plačilni zastopnik davčnemu organu do 28. februarja tekočega leta dostaviti vse podatke iz tega člena v zvezi s plačili dohodka od prihrankov, ki so bila opravljena, ali prejeta oziroma zagotovljena v preteklem letu, v obliki in na način, ki ju predpiše minister, pristojen za finance. Na tej podlagi je izdan tudi Pravilnik o obliki in načinu dostave podatkov o dohodku od prihrankov v obliki plačil obresti (Uradni list RS, št. 114/09, 103/10), ki v prilogi pri postavki PD: Podatki o dohodku od prihrankov v obliki plačil obresti, pod F012 pojasnjuje, da se vpiše koledarsko leto (LLLL), v katerem je bil dohodek od prihrankov plačan ali zagotovljen.

2. Ali se po Pravilniku poroča o obrestih, doseženih na transakcijskem računu?

Po Pravilniku se poroča tudi o obrestih, doseženih na transakcijskem računu.

Dohodek od prihrankov je opredeljen v 347. členu ZDavP-2. Po 1. točki prvega odstavka navedenega člena se za dohodek od prihrankov po tem podpoglavju zakona štejejo obresti. Nadalje je v drugem odstavku istega člena pojasnjeno, da se za obresti iz prvega odstavka tega člena šteje *dohodek iz kakršnih koli dolžniških terjatev*, ne glede na to, ali so zavarovane s hipoteko, in ne glede na to, ali imajo pravico do udeležbe v dolžnikovem dobičku, vključno z dohodkom iz državnih vrednostnih papirjev ter dohodkom od obveznic ali zadolžnic. V tretjem odstavku istega člena pa je pojasnjeno, da se v obresti iz prvega odstavka tega člena všttevajo nagrade v zvezi z dolžniškimi terjatvami ter premije in diskonti iz dolžniških terjatev. Četrty odstavek navedenega člena določa, da se v obresti iz prvega odstavka tega člena ne všttevajo kazni zaradi zamude pri plačilu (zamudne obresti). Glede na to, da ZDavP-2 ne določa, da se iz obresti iz prvega odstavka izvzemajo obresti na pozitivno stanje na transakcijskem računu, velja da se med slednje všttevajo tudi obresti na pozitivno stanje na transakcijskem računu in da je treba o teh poročati po Pravilniku.

3. Kdo je dolžan poročati po Pravilniku o dohodku od prihrankov v obliki plačil obresti, ki je dosežen pri posredovanju oziroma ali se poroča o obrestih, doseženih pri posredovanju prodaje obveznic?

Plačilni zastopnik je oseba ali subjekt, ki plača ali zagotovi plačilo obresti v neposredno korist upravičenega lastnika oz. subjekta. To pomeni, da je pri verigi plačil dohodka od

prihrankov v obliki plačil obresti plačilni zastopnik zadnji člen v verigi plačil, ki plača ali zagotovi navedeni dohodek od prihrankov v neposredno korist upravičenega lastnika.

V primeru, ko banka posreduje pri prodaji obveznice in znesek, dosežen ob prodaji, plača ali zagotovi neposredno upravičenemu lastniku, je banka dolžna o tem poročati davčnemu organu po Pravilniku.

Plačilni zastopnik je opredeljen v prvem odstavku 344. člena ZDavP-2. Plačilni zastopnik po tem podpoglavju zakona je:

1. katera koli oseba, ki je ustanovljena v Republiki Sloveniji in opravlja dejavnost, v zvezi s katero plačuje ali zagotavlja dohodek od prihrankov:
 - v neposredno korist upravičenega lastnika, ali
 - subjektu, ki je ustanovljen na predpisanem ozemlju;
2. kateri koli subjekt, ki je ustanovljen v Republiki Sloveniji in kateremu oseba, ki opravlja dejavnost ter je ustanovljena v državi članici EU, plača dohodek od prihrankov v korist upravičenega lastnika.

Nadalje je v drugem odstavku istega člena določeno, da se za osebo, ki je ustanovljena v Republiki Sloveniji in opravlja dejavnost, v zvezi s katero plačuje dohodek iz prihrankov iz prvega odstavka tega člena, štejejo tudi Republika Slovenija, Banka Slovenije in samoupravne lokalne skupnosti.

Glede na to, da je bilo s strani bank zastavljeno vprašanje, ki se nanaša na posredovanje pri prodaji obveznic, ob tem pojasnjujemo, da, kadar plačilni zastopnik NE razpolaga s podatki o znesku obresti iz 2. točke prvega odstavka tega člena (obračunane ali h glavnici pripisane obresti ob prodaji, povračilu ali odkupu dolžniških terjatev), se celoten znesek dohodka šteje za dohodek od prihrankov. V teh primerih bo plačilni zastopnik v prilogi Pravilnika pod postavko PD: PODATKI O DOHODKU OD PRIHRANKOV V OBLIKI PLAČIL OBRESTI, v polje F013 (vrsta dohodka od prihrankov) na prvo mesto vpisal »b«, na drugo mesto »1«. Če plačilni zastopnik razpolaga s podatki o znesku obresti iz 2. točke prvega odstavka 347. člena ZDavP-2 se na drugo mesto vpiše »2«.

4. Ugotavljanje identitete in rezidentstva upravičenega lastnika

Glede ugotavljanja identitete in rezidentstva upravičenega lastnika je bilo ugotovljeno, da banke postopajo različno. Nekatere banke dokumente, na podlagi katerih se je ugotovila identiteta in rezidentstvo upravičenega lastnika, fotokopirajo, medtem ko druge tega ne delajo. Po informacijah bank slednje že sedaj kopirajo potne listine oz. osebne izkaznice, vendar te kopije uničijo, ne oziraje se na problem dokazovanja dolžnega ravnanja po 349. členu ZDavP-2.

V nadaljevanju podajamo mnenje Davčne uprave Republike Slovenije glede kopiranja osebnih dokumentov

V zvezi z ugotavljanjem identitete in rezidentstva upravičenega lastnika ter fotokopiranjem dokumentov, na podlagi katerih se ugotavlja identiteta in rezidentstvo upravičenega lastnika, pripominjamo, da ZDavP-2 sicer ne predpisuje obveznosti kopiranja in hranjenja dokumentov pri identifikaciji strank, pa tudi iz 3. člena Direktive Sveta 2003/48/EC ne izhaja, da bi morale banke hraniti kopije dokumentov, na podlagi katerih se ugotavlja identiteta in rezidentstvo upravičenega lastnika. Vendar glede na to, da so bile v postopku inšpiciranja ugotovljene napake pri poročanju o upravičenih lastnikih, plačilni zastopnik pa davčnemu organu ni mogel dokazati, na kakšni podlagi je bila ugotovljena identiteta in rezidentstvo upravičenega lastnika, menimo, da je smiselno, da plačilni zastopnik kopije dokumentov, s katerimi se stranke identificira,

arhivira za namene dokazovanja identitete v konkretnem postopku. Davčni organ lahko namreč zaradi neupoštevanja določb 349. člena ZDavP-2 v zvezi z ugotavljanjem identitete in rezidentstva, plačilnega zastopnika kaznuje za prekršek na podlagi 34. točke prvega odstavka 397. člena ZDavP-2 in po tretjem odstavku istega člena odgovorno osebo pravne osebe.

Fotokopiranje osebne izkaznice ali potne listine omogočata oziroma urejata Zakon o osebni izkaznici (4. člen) in Zakon o potnih listinah (4. a člen). Osebna izkaznica in potna listina se smeta kopirati le v primerih, ki jih določa zakon. Poleg tega lahko fotokopije napravijo notarji ter finančne družbe, kamor spadajo tudi banke, če jo potrebujejo za dokazovanje istovetnosti državljana, v našem primeru dokazovanja njegovega rezidentstva. Namen kopiranja v teh primerih je utemeljen ravno z obveznostjo dokazovanja izpolnjevanja obveznosti plačilnega zastopnika v skladu s 349. členom ZDavP-2.

Vzporedno s fotokopijami se pojavi vprašanje njihove hrambe. To ureja prvi odstavek 32. člena ZDavP-2, v povezavi z 31. členom ZDavP-2, ki pravi, da se morajo dokumenti in evidence po posameznih zavezancih o dohodkih ter o odtegnjenih davkih in druge za pobiranje davkov potrebne evidence, ki so jih dolžni voditi plačniki davka, za namene izvajanja zakonov o obdavčenju in za namene izvajanja ZDavP-2, hraniti do poteka absolutnega zastaralnega roka (10 let) pravice do izterjave davka, na katere se evidence nanašajo.

V skladu z navedenim predlagamo, da se fotokopije osebnih izkaznic ali potnih listin, hranijo do poteka absolutnega zastaralnega roka. Pri kopiranju se je treba strogo držati pravil, ki jih s tem v zvezi določata Zakon o osebni izkaznici ter Zakon o potnih listinah.

5. V postopkih davčnih inšpekcijskih nadzorov in horizontalnega monitoringa je bilo zastavljeno vprašanje glede vpisovanja podatkov pod oznaki F008 (vrsta naslova) in F009 (drugi naslov) pod postavko UL/S PODATKI O UPRAVIČENEM LASTNIKU ALI SUBJEKTU skladno s prilogo Pravilnika.

V Pravilniku, katerega sestavni del je priloga, je določena oblika in način dostave podatkov o dohodku od prihrankov v obliki plačil obresti. V navedeni prilogi je med drugim določeno, da mora plačilni zastopnik poročati tudi o naslovu upravičenega lastnika ali subjekta, in sicer je treba ta podatek vpisati v polja pod F008: vrsta naslova in pod F009: drugi naslov.

V primeru, ko ima plačilni zastopnik na voljo le en naslov, ki se ugotovi na osnovi potnega lista, osebne izkaznice ali drugega dokumenta, s katerim upravičeni lastnik dokazuje svojo identiteto in na podlagi katerih dokumentov plačilni zastopnik ugotavlja tudi rezidentstvo upravičenega imetnika, se v polja od **F008 do F008-13** vpiše naslov, ki je naveden na potni listini, osebni izkaznici ali na katerem koli dokumentu, s katerim se dokazuje identiteta upravičenega lastnika.

Ko pa ima plačilni zastopnik poleg naslova, ki je bil ugotovljen na podlagi potne listine, osebne izkaznice, na voljo tudi drug naslov upravičenega imetnika, ki se nahaja v drugi državi članici EU, se v polja od F009 do F009-13 vpiše naslov v državi, v kateri je upravičeni lastnik dejansko rezident za davčne namene. Kadar gre za take primere, plačilni zastopnik vpiše v polja od **F008 do F008-13 naslov stalnega bivališča, v polja od F009 do F009-13 pa naslov v državi, katere rezident je za davčne namene.**

Iz pojasnjenega sledi, da v primeru, če plačilni zastopnik izpolni le polja od F008 do F008-13, se upravičeni lastnik šteje za rezidenta za davčne namene v državi članici EU, ki je tudi izdala potno listino, osebno izkaznico ali kateri koli drugi dokument, s katerim se dokazuje identiteta. V izjemnih primerih, ko ima plačilni zastopnik na voljo tudi drug

naslov bivališča upravičenega lastnika v državi članici EU, katere rezident za davčne namene je upravičeni lastnik, se izpolnijo tudi polja od F009 do F009-13.